

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

2054

Na temelju članka 37. stavka 3. Zakona o zračnom prometu (»Narodne novine«, br. 69/09, 84/11, 54/13, 127/13 i 92/14) i članka 31. stavka 2. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 150/11 i 119/14), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 1. listopada 2015. godine donijela

ODLUKU

O DONOŠENJU NACIONALNOG PROGRAMA ZA OLAKŠICE

I.

Donosi se Nacionalni program za olakšice.

Nacionalni program iz stavka 1. ove točke sastavni je dio ove Odluke.

II.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u »Narodnim novinama«.

Klasa: 022-03/15-04/381

Urbroj: 50301-05/18-15-2

Zagreb, 1. listopada 2015.

Predsjednik

Zoran Milanović, v. r.

NACIONALNI PROGRAM ZA OLAKŠICE

1. UVOD

1.1 OLAKŠICE U ZRAČNOM PROMETU

Olakšice u zračnom prometu mogu se definirati kao kombinacija mjera utemeljenih na ljudskim i materijalnim potencijalima, namijenjenih za poboljšanje protoka zrakoplova, posade, putnika i tereta u zračnim lukama, osiguravajući pri tom usklađenost s relevantnim međunarodnim i nacionalnim zakonodavstvom.

Kontinuirano poboljšanje procesa i postupaka zahtijeva visoki stupanj suradnje između svih subjekata uključenih u civilni zračni promet uključujući države ugovarateljice, operatore zrakoplova, otpremnike i operatore zračnih luka, kao i korisnike. Svaki od njih ima različite, iako preklapajuće prioritete: poboljšanje produktivnosti smanjivanjem troškova operativnih kašnjenja, smanjivanje gužvi putnika u zračnim lukama te postupci u zračnim lukama povezani s minimalnim kašnjenjima i poteškoćama. Istovremeno, svaka od navedenih skupina ima odgovornost za doprinos poboljšanju postupaka i procesa.

1.2 NACIONALNI PROGRAMI ZA OLAKŠICE

1.2.1 Pravni temelj i cilj

Donošenje nacionalnih programa za olakšice propisano je standardom 8.17 Priloga 9. Konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu (u daljnjem tekstu: Čikaška konvencija), koji se u Republici Hrvatskoj primjenjuje izravno.

Cilj nacionalnih programa za olakšice je pojednostaviti procedure i dokumentaciju koji se odnose na kretanje zrakoplova i članova posade, putnike i njihovu prtljagu, teret i poštu te učiniti sve kako bi se ubrzale aerodromske procedure i u najvećoj mogućoj mjeri smanjio broj dokumenata koristeći informatičku tehnologiju, a istovremeno osigurati usklađenost s međunarodnim i nacionalnim propisima.

Nadalje, njihov je cilj stvaranje okvira koji vodi poboljšanju i optimizaciji operacija zrakoplova, kretanja posade, putnika i tereta na aerodromima te poboljšanje korisničkih usluga, a istovremeno održavanje odgovarajućih sigurnosnih zahtjeva.

Nacionalni programi za olakšice imaju za cilj usmjeriti i uskladiti interese svih subjekata uključenih u olakšice u zračnom prometu npr. nadležnih tijela javne vlasti, operatora aerodroma, operatora zrakoplova, korisnika civilnog zračnog prijevoza, pravnih osoba registriranih za obavljanje zaštitarskih djelatnosti na aerodromu, drugih korisnika aerodroma i pružatelja drugih usluga za unaprjeđivanje porasta sigurne, pouzdane i održive industrije zračnog prijevoza.

Glavni cilj nacionalnih programa za olakšice je olakšavanje suradnje između ministarstava, agencija i zrakoplovne industrije kako bi se:

- a) osigurala provedba svih važećih propisa koji se odnose na olakšice u zračnom prometu
- b) poboljšali procesi i postupci te
- c) proaktivno podržao razvoj novih strategija koje se odnose na pitanja olakšica u okruženju civilnog zračnog prometa.

1.2.2 Svrha

Slijedom navedenih ciljeva, svrha nacionalnih programa za olakšice su, između ostalog:

- održavanje ili povećavanje kvalitete te optimizacija operacija zrakoplova, kretanja posade, putnika i tereta
- održavanje ili povećavanje razine usluga putnicima te troškovne učinkovitosti i djelotvornosti procesa i postupaka
- pojednostavljenje, usvajanje i poticanje rasta zračnog prometa i
- doprinos pozitivnom iskustvu ispunjavanjem potreba putnika.

1.3 NACIONALNA TIJELA NADLEŽNA ZA OLAKŠICE

1.3.1 Pravni temelj i cilj

Osnivanje nacionalnih tijela nadležnih za olakšice propisano je standardom 8.19 Priloga 9. Čikaške konvencije. Njihova je svrha usklađivanje pitanja i aktivnosti vezanih uz politike pojednostavljenja između ministarstava, agencija i drugih organizacija države na koje se odnose različiti aspekti, ili koji su odgovorni za različite aspekte međunarodnog civilnog zračnog prometa, kao i s operatorima zrakoplova i zračnih luka. Skupština Organizacije međunarodnog civilnog zrakoplovstva (ICAO) je u više navrata naglasila važnost osnivanja i aktivnog djelovanja nacionalnih tijela nadležnih za olakšice. Ona također od država ugovarateljica zahtijeva poduzimanje svih potrebnih mjera kako bi se svratila pozornost svih zainteresiranih strana na provedbu odredaba Priloga 9. Čikaške konvencije te kako bi se iznašla rješenja za svakodnevna pitanja u području olakšica, koristeći mogućnosti koje nude nacionalna tijela nadležna za olakšice.

1.3.2 Svrha

Nacionalna tijela nadležna za olakšice osiguravaju forum za raspravu i savjetovanja o pitanjima olakšica između vladinih tijela i zainteresiranih dionika iz privatnog sektora. Nacionalna tijela nadležna za olakšice poboljšavaju procese i proaktivno podupiru razvoj inovativnih strategija i rješenja. Istovremeno, osiguravanjem učinkovite koordinacije između uključenih strana, olakšava se provedba novih globalnih odredaba povezanih s olakšicama.

Prema Prilogu 9. Čikaške konvencije, preporučenoj praksi 8.20, države ugovarateljice trebale bi težiti »bliskoj usklađenosti, prilagođenoj okolnostima, između sigurnosti civilnog zračnog prometa i programa olakšica«. Štoviše, pojedini članovi nacionalnog tijela za olakšice trebali bi također biti i članovi nacionalnog tijela za zaštitu civilnog zračnog prometa.

2. NACIONALNI PROGRAM ZA OLAKŠICE I NACIONALNO POVJERENSTVO ZA OLAKŠICE U REPUBLICI HRVATSKOJ

2.1 OPĆENITO

Osnivanje Nacionalnog povjerenstva za olakšice i donošenje Nacionalnog programa za olakšice propisano je odredbama Zakona o zračnom prometu. Tako Vlada Republike Hrvatske osniva Nacionalno povjerenstvo za olakšice te na prijedlog Nacionalnog povjerenstva za olakšice donosi Nacionalni program za olakšice.

Nacionalni program za olakšice provodi se kroz aktivnosti nadležnih javnopravnih tijela.

Provedbu Nacionalnog programa prati Nacionalno povjerenstvo za olakšice.

Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo nadzire razvoj Nacionalnog programa za olakšice i prema potrebi predlaže Nacionalnom povjerenstvu za olakšice njegove izmjene i dopune.

2.2 CILJEVI

Opći cilj Nacionalnog programa za olakšice je provedba načela utvrđenih u Prilogu 9. Čikaške konvencije. To se postiže definiranjem odgovornosti uključenih strana, omogućavajući djelotvorno i usklađeno rješavanje pitanja povezanih s olakšicama te brzo pružanje informacija. Stoga su opis zadaća i odgovornosti uključenih nadležnih tijela, operatora zrakoplova i operatora zračnih luka, sastavni dio Nacionalnog programa za olakšice. Ovi subjekti osiguravaju provedbu relevantnog međunarodnog i europskog zakonodavstva te poboljšavaju odgovarajuće procese i postupke te proaktivno podupiru razvoj inovativnih strategija za rješavanje pitanja olakšica u okružju industrije zračnog prometa i civilnog zrakoplovstva. Nacionalni program za olakšice i Nacionalno povjerenstvo za olakšice su instrumenti koji podupiru provedbu ovog cilja ali nisu odgovarajući alati za stvarnu provedbu propisa u vezi s olakšicama. Primarna odgovornost je na stručnom znanju nadležnih tijela.

Nacionalni program za olakšice odnosi se na sve operatore aerodroma, nadležna tijela javne vlasti, operatore zrakoplova i sve ostale subjekte u civilnom zračnom prometu te se primjenjuje na sve kategorije letova u civilnom zračnom prometu.

3. ZAKONODAVSTVO

Pravni temelj za olakšice općenito, za Nacionalni program za olakšice i za Nacionalno povjerenstvo za olakšice, utvrđen je sljedećim međunarodnim, europskim i nacionalnim propisima:

3.1 MEĐUNARODNI PROPISI

– Čikaška konvencija: Republika Hrvatska je od 9. svibnja 1992. godine, na temelju pristupa (akcesije), stranka Konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu, odnosno članica Organizacije međunarodnog civilnog zrakoplovstva (ICAO) koja je osnovana istom Konvencijom u svrhu razvijanja načela, tehnologije te poticanja i razvoja međunarodnoga zračnog prometa. Članci koji se specifično odnose na olakšice su, između ostalog, članci 10. (Slijetanje u zračnu luku s carinskom službom), 13. (Propisi o ulasku i prijemu i otpremi), 14. (Sprečavanje širenja bolesti), 22. (Pojednostavljenje formalnosti), 23. (Carinski postupci i prelazak granice), 37. (Prihvatanje međunarodnih standarda i postupaka) i 38. (Odstupanja od međunarodnih standarda i postupaka).

– Prilog 9. Čikaškoj konvenciji: prvi put ga je donijelo Vijeće Organizacije međunarodnog civilnog zrakoplovstva (ICAO) 25. ožujka 1949. godine uključujući Standarde i preporučene prakse u vezi s olakšicama.

– Konvencija o ujednačavanju određenih pravila u međunarodnom zračnom prijevozu (Montrealska konvencija): stupila je na snagu 4. studenoga 2003. godine, a proizašla je iz Varšavske konvencije iz 1929. i niza dopunskih ugovora. Obje su konvencije ostale na snazi i odnose se na posebne aspekte privatnog zrakoplovnog prava. Konvencija o ujednačavanju određenih pravila za međunarodni zračni prijevoz (Montrealska konvencija) za Republiku Hrvatsku stupila je na snagu 23. ožujka 2008. godine.

– ICAO dokument 9944, Smjernice za podatke iz popisa imena putnika (PIP): Ove smjernice je donijelo radno tijelo Organizacije međunarodnog civilnog zrakoplovstva (ICAO) nadležno za olakšice na svom 6. sastanku 2010. godine. Svrha ovog dokumenta je uspostavljanje ujednačenih mjera za prijenos podataka iz PIP-a i za daljnje rukovanje podacima iz PIP-a od strane država koje uvode sustave za prikupljanje podataka.

– ICAO dokument 9984, Priručnik o pristupu osoba s invaliditetom zračnom prijevozu: ovaj priručnik je donijelo radno tijelo Organizacije međunarodnog civilnog zrakoplovstva (ICAO) za olakšice na 7. sastanku 2012. godine, a 2013. godine je objavljen u svom prvom izdanju. Ove su smjernice stvorene radi razrade relevantnih Standarda i preporučenih praksa iz Priloga 9. Čikaške konvencije i za pomoć zajednici civilnog zrakoplovstva pri njihovoj provedbi.

– ICAO dokument 9303 o strojno čitljivim putnim ispravama: ovaj se dokument sastoji od tri dijela sa specifikacijama koje se moraju poštovati pri izdavanju globalno interoperabilnih putnih isprava (s elektronički pohranjenim biometrijskim podacima ili bez njih), viza i službenih strojno čitljivih putnih isprava (identifikacijske iskaznice).

– Međunarodna konvencija o pojednostavljenju i usklađivanju carinskih postupaka (Konvencija iz Kyota): Svjetska carinska organizacija (dalje u tekstu WCO) izradila je revidiranu verziju koja je stupila na snagu 3. veljače 2006. godine. Ova konvencija je glavna carinska konvencija za pojednostavljenje trgovine. Njezin je cilj »pojednostavljivanje trgovine usklađivanjem i pojednostavljivanjem carinskih postupaka i praksa«.

– WCO-ov Okvir normi za osiguravanje i pojednostavljenje trgovine (SAFE): donio ga je WCO u lipnju 2005. godine, a poboljšava sigurnost i pojednostavljuje globalnu trgovinu. Uključuje dva aspekta: mrežu carina – carina te partnerstvo carine s gospodarskim sektorom. Ključni elementi SAFE-a su, na primjer, usklađivanje unaprijed poslanih podataka o teretu ili uvođenje pristupa upravljanja rizikom.

– Međunarodni zdravstveni propisi (IHR): Međunarodne zdravstvene propise izradila je Svjetska zdravstvena organizacija (WHO), a stupili su na snagu 15. lipnja 2007. godine. Ovaj međunarodni pravni instrument pomaže »da se spriječe akutni javnozdravstveni rizici i da se odgovori na akutne javnozdravstvene rizike koji mogu prijeći granice i ugroziti ljude u cijelom svijetu«.

3.2 EUROPSKI PROPISI I PREPORUKE

Pristupanjem Republici Hrvatske Europskoj uniji 1. srpnja 2013. godine ostvaren je jedan od najvažnijih vanjskopolitičkih ciljeva. Vizija uspješnog djelovanja Republike Hrvatske kao članice Europske unije promocija je i zaštita nacionalnih interesa na razini Europske unije i u okviru njezinih institucija kao i međunarodnih odnosa.

Odnos Europske unije i država članica je interaktivan, reguliran je ugovorima koji utvrđuju ovlasti zajedničkih institucija Unije odnosno nacionalnih tijela država članica.

Kao punopravna članica Europske unije Republika Hrvatska je pojedine svoje ovlasti prenijela institucijama Europske unije slijedom odredbi Ugovora o Europskoj uniji, Ugovora o funkcioniranju EU te odredbi Ustava Republike Hrvatske.

Republika Hrvatska je kao članica Europske unije akter u kreiranju, usvajanju i provedbi zajedničkih europskih politika i propisa.

Sudjelujući u radu institucija Europske unije Republika Hrvatska sudjeluje u izradi prijedloga pravnih instrumenata Unije – uredba, direktiva, odluka, preporuka te općih političkih smjernica, a koje donose Vijeće Europske unije odnosno Europsko vijeće.

U sljedećem pregledu navode se najvažniji europski propisi i preporuke koji se primjenjuju i koji su relevantni u pogledu aspekata olakšica:

- Uredba Vijeća (EZ) br. 2027/97 od 9. listopada 1997. o odgovornosti zračnih prijevoznika u slučaju nesreća sa svim kasnijim izmjenama i dopunama
- Uredba (EZ) br. 261/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. o utvrđivanju općih pravila odštete i pomoći putnicima u slučaju uskraćenog ukrcanja i otkazivanja ili dužeg kašnjenja letova
- Uredba (EZ) br. 1107/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. o pravima osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti u zračnom prijevozu
- Uredba (EZ) br. 300/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2008. o zajedničkim pravilima u području zaštite civilnog zračnog prometa sa svim kasnijim izmjenama i dopunama
- Uredba Komisije (EU) br. 185/2010 od 4. ožujka 2010. o utvrđivanju detaljnih mjera za provedbu zajedničkih osnovnih standarda o zaštiti zračnog prometa sa svim kasnijim izmjenama i dopunama
- Europska konferencija civilnog zrakoplovstva (ECAC) – Izjava o politici u području pojednostavljenja civilnog zračnog prometa: ECAC dokument 30, dio I. (11. izdanje, prosinac 2009. – lipanj 2012. ažuriranje)
- Direktiva Vijeća 96/67/EZ od 15. listopada 1996. o pristupu tržištu zemaljskih usluga u zračnim lukama Zajednice
- Uredba (EZ) br. 80/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. siječnja 2009. o Kodeksu poslovanja računalnih sustava rezervacija i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2299/89
- Uredba (EZ) br. 562/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2006. o Zakoniku Zajednice o pravilima kojima se uređuje kretanje osoba preko granica (Zakonik o schengenskim granicama)
- Uredba (EZ) br. 1931/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. prosinca 2006. o utvrđivanju pravila o pograničnom prometu na vanjskim kopnenim granicama država članica te o izmjeni odredaba Schengenske konvencije
- Uredba Vijeća (EZ) br. 2252/2004 od 13. prosinca 2004. o standardima za sigurnosna obilježja i biometrijske podatke u putovnicama i putnim ispravama koje izdaju države članice
- Uredba (EZ) 2111/2005 o Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2005. o uspostavi popisa zračnih prijevoznika Zajednice na koje se primjenjuje zabrana operiranja unutar Zajednice i o informiranju putnika u zračnom prometu o identitetu zračnog prijevoznika koji izvodi let, sa svim kasnijim izmjenama i dopunama
- Uredba Vijeća (EC) 539/2001 od 15. ožujka 2001. u kojoj se nabrajaju treće zemlje čiji državljani moraju imati vize za prelazak vanjskih granica i one čiji su državljani oslobođeni od tog zahtjeva
- Uredba (EZ) 810/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o Zakoniku Zajednice o vizama (Zakonik o vizama) – Hrvatska izravno primjenjuje članak 3. i Dodatak IV.
- Uredba (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o donošenju Carinskog zakonika Unije
- Uredba (EEZ) br. 2913/92 o donošenju Carinskog zakonika Zajednice
- Uredba Komisije (EEZ) br. 2454/93 od 2. srpnja 1993. o utvrđivanju odredaba za provedbu Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2913/92 o Carinskom zakoniku Zajednice
- Uredba vijeća (EEZ) br. 3925/91 od 19. prosinca 1991. o ukidanju kontrola i formalnosti koja se primjenjuju na ručnu i predanu prtljagu osoba na letovima unutar Zajednice
- Direktiva Vijeća 2004/82/EZ od 29. travnja 2004. o obvezi prijevoznika na dostavljanje podataka o putnicima.

3.3 NACIONALNO ZAKONODAVSTVO

- Zakon o zračnom prometu (»Narodne novine«, br. 69/09, 84/11, 54/13, 127/13 i 92/14)